

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס

עדתיות בציונות וביישוב

ד"ר אבי פיקאר | המחלקה ללימודי א"י וארכיאולוגיה

מס הקורס 16-1135

Ethnicity in Zionism and the Yeshuv

סוג הקורס: הרצאה

היקף נ"ז: 2

שנת לימודים: תשפ"ז

סמסטר: א

יום ושעה: _____

שעת קבלה: _____

מייל מרצה: Avi.picard@biu.ac.il

קישור לאתר למדה: _____

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

הקורס יסקור וינתח את המפגשים והיחסים בין העדות היהודיות השונות בארץ ישראל: במהלך הקורס נעסוק במקורן של הקבוצות העדתיות השונות, בשוני בתהליך המודרניזציה שעברה כל קבוצה, במפגשים ביניהן ובדימויהן ההדדיים; נדון כיצד אידיאולוגיות שונות (מסורתיות, מודרניות, לאומיות) השפיעו על מערכות היחסים בין הקבוצות השונות.

מטרות/תוצרי הלמידה

מטרת הקורס היא להציג את מערכות היחסים שהתפתחו בין קבוצות יהודיות ממוצא שונה בארץ ישראל משלהי התקופה העות'מאנית ועד הקמת המדינה

ידע

1. להכיר את שורשיהן של קבוצות המוצא השונות בעם היהודי.
2. לנתח את טיב מערכות היחסים בין הקבוצות השונות.
3. לתאר את תהליכי המודרניזציה והשפעתם השונה בכל קבוצה.
4. להעמיק בהבנת מערכת היחסים שהתפתחה ביישוב היהודי בארץ ישראל.

מיומנויות

1. הלומדים ינתחו מקורות מידע ראשוניים ומשניים וילמדו להשתמש במגוון מקורות על מנת ליצור

תיאור היסטורי מורכב

2. הלומדים יעריכו את מקורות המידע, ידעו להבחין בין מקורות ולהעריך את מידת אמינותם.

ערכים (במידה ורלוונטי)

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
1	הקדמה - על הגדרות וזהויות		ירון צור, "ההיסטוריוגרפיה הישראלית והבעיה העדתית", <u>פעמים</u> 94-95, תשס"ג, עמ' 7-56	
2	פיזור יהודי העולם במאה ה-19		עזריאל שמלץ "בעיות מושגיות במחקר של עדות ישראל", <u>פעמים</u> , 56, תשנ"ג, עמ' 125 - 139	
3	המודרניזציה והשפעותיה	צפייה בסצנות מתוך "נציב המלח"	שלמה פישר, "שני דפוסים של מודרניזציה: על ניתוח הבעיה העדתית בישראל", <u>תיאוריה וביקורת</u> 1, 1991, עמ' 1-22.	חידון קהוט
4	הקולוניאליזם והשפעתו		Norman Stillman, "Middle Eastern and North African Jewries confront Modernity", in H.	

	Goldberg (ed.) <u>Sephrdi and Middle Eastern Jewries</u> , Indiana 1996, pp. 59-72.			
5	ספרדים ואשכנזים בישוב הישן – כוללים נפרדים ושיתוף פעולה מוגבל	מردכי אליאב, "יחסים בין עדתיים בישוב היהודי בארץ ישראל במאה הייט", <u>פעמים</u> , 11, 1982, עמ' 118-134		
6	הציונות כתנועה לאומית ורעיון מיזוג הגלויות	קריאה בקול קורא של הרצל ליהודי צפון אפריקה	אברהם חיים, "הספרדים ומוסדות הישוב בשנות תר"פ – תרפ"ה", <u>פעמים</u> , 21, תשמ"ה, עמ' 83-112	חידון קהוט
7	הספרדים ואנשי העלייה השנייה		יהושע קניאל, "אנשי העלייה השנייה ובני העדה הספרדית", בתוך ישראל ברטל (עורך), <u>העלייה השנייה</u> , ירושלים תשמ"ח כרך א' עמ' 319-307	
8	התימנים בישוב		עזריאל קמון, "העלייה התימנית ומקומה בגיבוש תודעת הזכות על הארץ בתקופת העלייה השנייה", <u>שורשים במזרח ד'</u> , 1998. עמ' 11-48.	חידון קהוט
9	הממסד הציוני והספרדים בתקופת המנדט		פנינה מורג טלמון, "העדה הספרדית בתקופת הישוב – עדתיות ולאומיות" בתוך ר. טוויג (עורכת), <u>היהודים הספרדים בארץ ישראל במבחן הזמן</u> , ירושלים 2000, עמ' 6-14	
10	מזרח ומערב במוזיקה בתקופת היישוב		יואש הירשברג, "חזון המזרח מול מורשת המערב", <u>עיונים בתקומת ישראל</u> 14, 2004, עמ' 1-13	
11	העלייה מארצות האיסלם עד קום המדינה		Meir-Glitzstein, Esther, "From Eastern Europe to the Middle East: The Reversal in Zionist Policy vis-à-vis the Jews of Islamic Countries", <u>The Journal of Israeli History</u> , vol. 20/ 1, Spring 2001. Pp. 24-48.	חידון קהוט
12	מאבקים עדתיים עד קום המדינה		יוסף טובי, "שורשי יחסה של יהדות המזרח אל התנועה הציונית", בתוך שמואל אלמוג (עורך) <u>תמורות בהיסטוריה היהודית החדשה</u> , ירושלים תשמ"ח, עמ' 169-192	

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

תיאור התוצר	משקל בציון הסופי
סיכום חידוני קהוט	20% מהציון הסופי
השתתפות בדיון	10% מהציון הסופי
מבחן מסכם	70% מהציון הסופי

- **מטלות** – במסגרת הקורס יש להשתתף בחידוני הקהוט
- **נוכחות** – יש חובת נוכחות בקורס. ניתן להחסיר עד שני שיעורים בסמסטר

דרישות קדם

אין

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)

- תכני חובה – מפורט ברשימת השיעורים.
- תוכני רשות: אלבר ממי, נציב המלח, עם עובד, 1960 (לצפייה: <https://www.youtube.com/watch?v=vKWPCOH0w1E>)
- יצחק בצלאל, נולדתם ציונים – הספרדים בארץ ישראל בציונות ובתחיה העברית, יד בן צבי, 2007